

Sygn. akt V C 355/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 maja 2023 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Lidia Mierzyńska

po rozpoznaniu w dniu 05 maja 2023 r. w(...)

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa

A. K.

przeciwko

(...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.595,30 zł (dwa tysiące pięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych trzydzieści groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,
3. koszty postępowania rozdziela stosunkowo i, obciążając nimi powoda w zakresie 37% oraz pozwanego w zakresie 63%, pozostawia ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu, przy uwzględnieniu minimalnych stawek wynagrodzenia pełnomocników procesowych.

sędzia Lidia Mierzyńska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 20 sierpnia 2019 r. powód A. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 4.138,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 11 lutego 2019 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 10 stycznia 2019 r. miało miejsce zdarzenie drogowe, wskutek którego uszkodzeniu uległ pojazd marki (...) nr rej. (...). (...) był Ł. K.. Sprawca kolizji objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych udzielonym przez pozwanego.

Pozwany uznał swoją odpowiedzialność, przeprowadził postępowanie likwidacyjne, zakwalifikował szkodę jako częściową i wypłacił odszkodowanie w kwotach:

- 1.660,50 zł tytułem najmu pojazdu zastępczego za okres 18 dni według stawki 75 zł netto/dobę,
- 202,95 zł tytułem holowania powypadkowego,
- 10.744,63 zł tytułem naprawy.

Powód nabył od poszkodowanego w drodze cesji wierzytelność przysługującą poszkodowanemu od pozwanego w związku z przedmiotową szkodą.

Niniejszym pozwem powód dochodzi kwot:

- 3.849,90 zł za okres 43 dni najmu pojazdu zastępczego według stawki 140 zł netto/dobę, po zaliczeniu wypłaconego przez pozwanego odszkodowania z tego tytułu,

- 289,05 zł za holowanie powypadkowe, po zaliczeniu wypłaconego przez pozwanego odszkodowania z tego tytułu.

W odpowiedzi na pozew z dnia 16 czerwca 2020 r. pozwany (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany oświadczył, że co do zasady nie kwestionuje swej odpowiedzialności za kolizję z dnia 10 stycznia 2019 r. Zarzucił jednak, że kwota wypłacona na etapie postępowania likwidacyjnego w całości wyczerpuje roszczenia związane z przedmiotową szkodą. Pozwany już w dniu zgłoszenia szkody złożył propozycję organizacji bezgotówkowego najmu pojazdu zastępczego według dobowej stawki 75 zł netto/dobę. Ani powód, ani też poszkodowany nie ustosunkowali się do tej informacji, a w konsekwencji zaniedbali obowiązek niepowiększania szkody. Nadto w ocenie pozwanego celowym i ekonomicznie uzasadnionym okresem najmu pojazdu zastępczego był jedynie czas przeprowadzenia naprawy samochodu marki (...), tj. 18 dni. Koszt holowania z kolei został skorygowany przez pozwanego do średniej stawki stosowanej przez niezależnych holowników na terenie Miasta P..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 stycznia 2019 r. miało miejsce zdarzenie drogowe, wskutek którego uszkodzeniu uległ pojazd marki (...) nr rej. (...) stanowiący własność Ł. K..

Sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie z tytułu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkodę powstałą w związku z ruchem tego pojazdu (dalej: ubezpieczenie OC) w (...) S.A. z siedzibą w W..

okoliczności bezsporne, a nadto dowód: raport z UFG – k. 9, dokumenty w aktach szkodowych - k. 38

Pojazd marki (...) nr rej. (...) został odholowany z miejsca zdarzenia do prowadzonego przez powoda warsztatu samochodowego.

Koszt holowania wyniósł 492 zł.

dowód: zeznania świadka Ł. K. - k. 69 [00:01:53 - 00:08:14] , dokumenty w aktach szkodowych - k. 38, FV A/23/01/2019 z 10.01.2019 r. za holowanie - k. 61

Tego samego dnia Ł. K. najął od powoda pojazd zastępczy marki (...) nr rej. (...). Czynnosc najmu wynosił 140 zł netto/dobę.

W/w umowę powód zawarł w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pod nazwą Serwis (...) z siedzibą w P..

dowód: umowa najmu - k. 12, zeznania świadka Ł. K. - k. 69 [00:01:53 - 00:08:14],

Ł. K. złożył oświadczenie o konieczności najmu pojazdu zastępczego, wskazując, że samochód, który uległ uszkodzeniu, wykorzystywany był do czynności codziennych. Poszkodowany nie posiadał innego pojazdu, którym mógłby zaspokoić swoje potrzeby transportowe.

dowód: zeznania świadka Ł. K. - k. 69 [00:01:53 - 00:08:14], informacja o konieczności najmu pojazdu zastępczego – k. 13

Ł. K. upoważnił K. D., M. S. i N. N. (pracownicy Serwisu (...) w P.) do załatwiania wszelkich formalności oraz do otrzymywania informacji dotyczących szkody w pojeździe marki (...) nr rej. (...). Ł. K. upoważnił także ubezpieczyciela do wypłaty na rzecz powoda należności za holowanie, auto zastępcze oraz parkowanie uszkodzonego pojazdu.

dowód: pełnomocnictwo z 10.01.2019 r. – k. 10, upoważnienie z 10.01.2019 r. – k. 11

W dniu 10 stycznia 2019 r. Ł. K. (cedent) zawarł z powodem A. K. (cesjonariuszem) umowę cesji wierzytelności z tytułu szkody komunikacyjnej z dnia 10 stycznia 2019 r. powstałej w pojeździe marki (...) nr rej. (...). Przedmiotowa wierzytelność obejmowała między innymi roszczenie z tytułu szkody w pojeździe, kosztów holowania i parkowania uszkodzonego pojazdu, a także kosztów najmu pojazdu zastępczego.

dowód: umowa cesji wierzytelności z dnia 10.01.2019 r. - k. 14-15, powiadomienie dłużnika o przelewie wierzytelności – k. 16

W dniu 11 stycznia 2019 r. N. N. - pracownica powoda - zgłosiła szkodę pozwanemu.

Została wówczas poinformowana, że ubezpieczyciel udziela bezpłatnej pomocy w zorganizowaniu najmu pojazdu zastępczego, ze wskazaniem stawek takiego najmu dla pojazdów poszczególnych klas.

dowód: wydruk formularza zgłoszenia szkody – k. 46-47

Pismem z dnia 14 stycznia 2019 r. pozwany złożył Ł. K. propozycję organizacji najmu pojazdy zastępczego segmentu C (tj. odpowiadającego klasą pojazdowi uszkodzonemu) za kwotę 75 zł netto/dobę (w przypadku najmu przekraczającego okres 7 dni).

dowód: pismo z dnia 14.01.2019 r. – k. 48-50, dokumenty w aktach szkody - k. 38

W dniu 16 stycznia 2019 r. przedstawiciel pozwanego dokonał oględzin pojazdu marki (...) i sporządził kosztorys naprawy na kwotę 4.249,73 zł brutto. Pozwany zastrzegł, że ustalenie wysokości szkody nie jest decyzją o wypłacie odszkodowania, a jego wypłata nastąpi po ustaleniu odpowiedzialności ubezpieczyciela.

W kosztorysie pozwany zamieścił nadto informację, że naprawa pojazdu może być ekonomicznie nieuzasadniona.

W dniu 18 stycznia 2019 r. pozwany przesłał kosztorys powodowi, zaznaczając, że jeżeli naprawa nie zostanie przeprowadzona w warsztacie (...) (...), to przed rozpoczęciem naprawy, ubezpieczyciel wymaga uzgodnienia z nim wszystkich jej kosztów.

dowód: kosztorys oraz pismo w aktach szkodowych - k. 38, str. 133-145, pismo z 18.01.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 192 -213, zestawienie czynności w postępowaniu likwidacyjnym - k. 46-47.

Decyzją z dnia 18 stycznia 2019 r. pozwany przyznał i wypłacił odszkodowanie za uszkodzony pojazd w kwocie 4.249,73 zł brutto.

dowód: decyzja z 18.01.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 214- 221, mail pozwanego z 11.04.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 279-280

W dniu 24 stycznia 2019 r. powód przesłał pozwanemu kosztorys naprawy pojazdu na kwotę 13.919,35 zł brutto.

dowód: mail z 24.01.2019 r. z zał. w aktach szkodowych - k. 38, str. 231 - 237

Pismem z dnia 28 stycznia 2019 r. pozwany zaakceptował koszty naprawy pojazdu do wysokości 8.709,86 zł netto.

dowód: pismo z 28.01.2019 r. z zał. w aktach szkodowych - k. 38, str. 239-248

W dniach 30 i 31 stycznia 2019 r. powód zwrócił się do pozwanego o wyjaśnienie przyczyn weryfikacji jego kosztorysu.

dowód: maile z 30 oraz 31.01.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 250 – 252, k. 110

W dniu 4 lutego 2019 r. pozwany, na prośbę powoda, udzielił wyjaśnień co do przyczyn weryfikacji kosztorysu do wyżej wskazanej kwoty.

Ubezpieczyciel wskazał, że zakres naprawy został skorygowany odnośnie prac lakierniczych, w pozostałym zakresie naprawa została uznana w całości. Zaakceptowana przez niego kwota zaś odpowiada wartości kosztów naprawy w warsztacie (...) (...) z użyciem nowych, oryginalnych części.

dowód: dokument z 04.02.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 257-258

W dniu 11 lutego 2019 r. powód przesłał pozwanemu kosztorys naprawy pojazdu na kwotę 11.841,77 zł.

dowód: mail z 11.02.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 259 - 263

W dniu 15 lutego 2019 r. pozwany odmówił uznania w/w kosztorysu w zakresie prac obejmujących wymianę dyszy spryskiwaczy.

dowód: mail z 15.02.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 264 - 266

Czas niezbędny na organizację części zamiennych wynosił 3 dni. Technologiczny czas naprawy pojazdu - 3 dni, czas schnięcia elementów nowo polakierowanych - 1 dzień, czas niezbędny na przygotowanie pojazdu do wydania i jego wydanie do dodatkowy 1 dzień.

Dni 09.10.02.2019 r., 16-17.2019 r. były wolne od pracy (weekendy).

dowód: opinia biegłego P. B. – k. 81-94, 121-126

W dniu 22 lutego 2019 r. poszkodowany zwrócił pojazd zastępczy i odebrał pojazd marki (...) nr rej. (...) po jego naprawie.

dowód: oświadczenie poszkodowanego z 22.02.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 272, umowa najmu - k. 12

W dniu 13 marca 2019 r. powód wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę :

- 6.020 zł netto/7.404,60 zł brutto z tytułu najmu pojazdu zastępczego za 43 dni wg stawki 140 zł netto/dobę,

- 400 zł netto/492 zł brutto z tytułu holowania.

dowód: FV 196/19 - k. 17

W dniu 03 kwietnia 2019 r. powód wystawił fakturę Vat nr (...) na kwotę 12.199,79 zł za naprawę pojazdu.

Decyzją z dnia 22 maja 2019 r. pozwany przyznał dodatkowe odszkodowanie z tytułu naprawy w kwocie 6 401,90 zł brutto. Łącznie kwota wypłaconego przez pozwanego odszkodowania z tego tytułu wyniosła 10 651,63 zł brutto.

dowód: decyzja z 22.05.2019 r. w aktach szkodowych - k. 38, str. 34-39

W dniu 13 czerwca 2019 r. pozwany wydał decyzję o przyznaniu odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego w kwocie 1.660,50 zł oraz z tytułu holowania w kwocie 202,95 zł.

Odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego obejmowało okres 18 dni, licząc od dnia zdarzenia, według stawki 75 zł netto (92,25 zł brutto)/dobę.

dowód: decyzja z 13.06.2019 r. - k. 18-19

Przyjęta przez powoda stawka za holowanie przedmiotowego pojazdu mieściła się w granicach stawek rynkowych obowiązujących w 2019 r. na rynku lokalnym.

dowód: opinia biegłego P. B. (2) – k. 81 – 94, 121-126

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonej do akt sprawy dokumentacji, w tym dokumentów w aktach szkody, częściowo opinii biegłego oraz zeznań świadka Ł. K..

Za wiarygodne Sąd uznał dokumenty prywatne oraz ich kserokopie świadczące o istnieniu dokumentów źródłowych o tej samej treści, albowiem ich autentyczność nie była kwestionowana przez strony, zaś Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka Ł. K.. Były one szczere i spontaniczne, również strony nie zgłaszały żadnych strzeżeń co do ich wiarygodności.

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy również na podstawie opinii biegłego P. B. (2). Opinię Sąd uznał za wiarygodną, rzetelną i logiczną. Na jej podstawie Sąd dokonał weryfikacji uzasadnionych kosztów holowania oraz technologicznego czasu naprawy pojazdu marki (...) nr rej. (...), bo ta kwestia wymagała odwołania się do wiadomości specjalnych biegłego. W pozostałej części natomiast uwagi biegłego dotyczące uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego w kontekście przebiegu procesu likwidacji szkody wykraczały poza jego kompetencje. Ocena w tym zakresie należała do Sądu i została dokonana w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach szkody.

Postanowieniem z dnia Sąd pominął też wniosek powoda o zobowiązanie biegłego do sporządzenia opinii na okoliczności wskazane w punkcie 3 b) pozwu. Wobec ustalenia, że pozwany już w dniu zgłoszenia szkody zaproponował najem pojazdu wedle korzystniejszej niż zastosowana przez powoda stawki, ustalenie, czy ta ostatnia mieści się w granicach rynkowych pozostawało bez znaczenia. Podkreślenia wymaga, że pozwany w odpowiedzi na pozew wskazywał jedynie, że w chwili zgłoszenia szkody proponował tańszy wariant wynajmu auta zastępczego. Wobec powyższego przedmiotem sporu w sprawie nie była co do zasady kwestia, czy czynsz najmu auta zastępczego przyjęty przez powoda mieścił się w granicach stawek rynkowych, lecz czy pozwany ponosił w całości odpowiedzialność gwarancyjną za szkodę w tym zakresie, skoro przedstawił propozycję najmu pojazdu zastępczego według stawek preferencyjnych, znacznie niższych od ustalonych przez powoda z poszkodowanym.

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2022 r. Sąd pominął wymienione w nim wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda w piśmie procesowym z dnia 29 kwietnia 2022 r.

Wnioski te były bowiem spóźnione. Podkreślenia wymaga, że zarzuty dotyczące uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego oraz przyjętej przez powoda stawki czynszu najmu zostały podniesione przez pozwanego już w odpowiedzi na pozew z dnia 16 czerwca 2020 r. Na podstawie zarządzenia z dnia 07 sierpnia 2020 r. pełnomocnik powoda został zobowiązany do pisemnego ustosunkowania się do tych zarzutów oraz do zgłoszenia wniosków pod rygorem zwrotu pisma złożonego po określonym terminie oraz pominięcia spóźnionych wniosków.

W odpowiedzi pełnomocnik powoda złożył pismo procesowe z dnia 07 września 2020 r., w którym podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie i wniósł o przeprowadzenie dowodu z faktury VAT dotyczącej zapłaty wynagrodzenia za usługę holowania (k. 61).

Nie sposób przy tym uznać, że konieczność zgłoszenia przez powoda wniosków dowodowych zgłoszonych w piśmie procesowym z dnia 29 kwietnia 2022 r. powstała później w związku z treścią opinii biegłego P. B. (2) z dnia 27 marca 2022 r., skoro przedmiotem tej opinii nie były stawki czynszu najmu pojazdów zastępczych. Dokumenty potwierdzające daty zamówienia części zamiennych i ich dostarczenia powinny być zostać załączone do akt sprawy

najpóźniej w piśmie procesowym z dnia 07 września 2020 r., tj. przed zleceniem biegłemu sporządzenia opinii na okoliczności wskazane w punkcie 1. postanowienia z dnia 25 sierpnia 2021 r.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Z kolei art. 513 § 1 k.c. stanowi, że dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie. Celem i skutkiem przelewu jest przejście na nabywcę wierzytelności, a zatem ogółu uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki go wiązał z dłużnikiem. Jednakże w następstwie przelewu nie może pogorszyć się sytuacja dłużnika.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy bezsporna była czynna legitymacja procesowa powoda, uprawnionego w związku z umową cesji wierzytelności z dnia 10 stycznia 2019 r. do dochodzenia odszkodowania za szkodę wyrządzoną na skutek analizowanego zdarzenia komunikacyjnego.

Bierna legitymacja procesowa pozwanego wynika z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego kierowanego przez sprawcę powyższej szkody, a więc oparta jest na art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 435 kc w zw. z art. 436 § 1 k.c.

Wierzytelność, którą nabył powód, wynika z art. 9 ust.1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003r. Nr 124 poz. 1152 z późn. zm.), w myśl którego umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego ubezpieczeniem za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym oraz wynikiłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Odpowiedzialność ubezpieczyciela trwa przez okres wskazany w umowie i kończy się z upływem ostatniego dnia tego okresu, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie (art.12 ust.1). Odszkodowanie wypłaca się zaś w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem, nie wyższej jednak niż do wysokości sumy gwarancyjnej w umowie (art.13). Rozdział 2. cytowanej na wstępie ustawy w sposób szczegółowy określa zasady ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zgodnie z art. 34 ust.1 ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną szkodę, której następstwem jest m.in. uszkodzenie lub zniszczenie mienia. W myśl zaś postanowień art. 36 ust.1 ustawy – odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do umówionej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia. Odpowiedzialność sprawcy szkody wynikała z przepisów art. 436 § 2 kc. Na skutek objęcia powyższej szkody obligatoryjnym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej ukonstytuowana została odpowiedzialność ubezpieczyciela.

Za utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego należy uznać stanowisko, że dla ustalenia pojęcia szkody ubezpieczeniowej należy sięgać do odpowiednich regulacji zawartych w kodeksie cywilnym (por. np. uchwały z dnia 18 marca 1994 r., III CZP 25/94, OSNC 1994, nr 10, poz. 188 i z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01, OSNC 2002, nr 6, poz. 74 oraz wyrok z dnia 11 czerwca 2003 r., V CKN 308/01, niepubl.). Wysokość odszkodowania powinna być określona zatem według ogólnych zasad prawa cywilnego, czyli według reguł wskazanych w art. 361 i 363 k.c. Ustawodawca nie zdefiniował tam jednak pojęcia szkody, które definiuje doktryna. Przeważa stanowisko, że szkoda majątkowa to różnica między stanem majątkowym poszkodowanego, który powstał po nastąpieniu zdarzenia powodującego uszczerbek, a stanem jaki by istniał, gdyby to zdarzenie nie nastąpiło. Pojęcie szkody było przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego m.in. w uzasadnieniach wyroku z dnia 16 maja 2002 r. (V CKN 1273/00, publ. elektr. Lex Polonica) oraz uchwały z dnia 15 listopada 2001 r. (III CZP 68/01, OSNC 2002/6/74). Sąd Najwyższy – odwołując się do przeważającego stanowiska wyrażanego w doktrynie – stwierdził, że szkodą jest uszczerbek w prawnie chronionych dobrach majątkowych, wyrażający się w różnicy między stanem tych dóbr, jaki istniał i jaki następnie mógłby istnieć

w ramach normalnej kolei rzeczy, a stanem, jaki powstał na skutek zdarzenia wywołującego zmianę polegającą na uszczupleniu aktywów lub zwiększeniu pasywów. Sąd Najwyższy podkreślił, że w takim rozumieniu szkodę ujmuje przepis art. 361 § 1 k.c. Przepis ten wprowadza zasadę pełnego odszkodowania, ale jednocześnie należy z niego wyprowadzać zakaz przyznawania odszkodowania przewyższającego wysokość faktycznie poniesionej szkody. Tym bardziej, że zgodnie z art. 8241§ 1 k.c., o ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody.

W takim rozumieniu koszty i wydatki poniesione w następstwie zdarzenia wyrządzającego szkodę mogą być uznane za jedną z postaci szkody rzeczywistej, natomiast ocena, czy są one objęte odszkodowaniem przysługującym od ubezpieczyciela z tytułu umowy odpowiedzialności cywilnej, musi być dokonana przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy, a w szczególności zależy od ustalenia, czy zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy poniesieniem tych kosztów i wydatków a wypadkiem, a także czy ich poniesienie było obiektywnie uzasadnione i konieczne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18.05.2004 r., sygn. III CZP 24/04).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy, dotyczącej żądania zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz holowania uszkodzonego pojazdu z miejsca zdarzenia, prowadzony spór ogniskował się wokół tego, czy koszty te, nieuwzględnione przez pozwanego na etapie likwidacji szkody, objęte są jego odpowiedzialnością gwarancyjną, jako pozostające w adekwatnym związku ze zdarzeniem z dnia 10 stycznia 2019 r.

Odnosnie kosztów najmu pojazdu zastępczego:

Powód domagał się zapłaty odszkodowania za 43 dni najmu pojazdu zastępczego. Z załączonych do pozwu dokumentów wynika, że owe 43 dni obejmowało okres od 10 stycznia 2019 r. do 22 lutego 2019 r.

Pozwany, przyznając odszkodowanie w kwocie 1.660,50 zł brutto za najem pojazdu zastępczego, uwzględnił okres 18 dni najmu jako pozostający – w jego ocenie - w adekwatnym związku przyczynowym z analizowaną szkodą.

W ocenie Sądu w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie było podstaw, by kwestionować zasadność najmu pojazdu zastępczego w całym okresie objętym żądaniem pozwu.

Ustalając zakres odszkodowania, do którego zapłaty zobowiązana jest strona pozwana, Sąd miał na uwadze, iż wydatki poniesione przez poszkodowanego z tytułu najmu pojazdu zastępczego stanowią szkodę pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem sprawczym w części, w której dotyczą okresu, w którym poszkodowany nie mógł korzystać z własnego pojazdu. Orzecznictwo Sądu Najwyższego ukształtowane na tle omawianego zagadnienia wskazuje, że celowymi i ekonomicznie uzasadnionymi wydatkami na najem pojazdu zastępczego są koszty najmu ponoszone w okresie koniecznym do przeprowadzenia naprawy uszkodzonego pojazdu. Jako ten okres rozumie się: czas bezpośrednio przypadający na zgłoszenie szkody ubezpieczycielowi szkody; czynności likwidacyjne samodzielnie prowadzone przez ubezpieczyciela (np. czas od zgłoszenia szkody do chwili przeprowadzenia oględzin, okres oczekiwania przez poszkodowanego na otrzymanie kosztorysu w celu rozpoczęcia bez zbędnej zwłoki naprawy uszkodzonego pojazdu); czynności mieszczące się w ramach współdziałania stron w zakresie ustalenia zakresu szkody i kosztów naprawy (np. czas oczekiwania na akceptację kosztorysu sporządzonego przez zakład naprawczy, gdy dokonanie tej czynności zostało w uzgodnieniu przerzucone na poszkodowanego albo jego sporządzenie było wynikiem nienależytego określenia przez zakład ubezpieczeń zakresu szkody i wysokości kosztów naprawy); czas rzeczywistej naprawy uszkodzonego pojazdu, który uwzględnia oczekiwanie na zamówione części zamienne i możliwości organizacyjne zakładu naprawczego (np. oczekiwanie uszkodzonego samochodu w kolejce na naprawę z uwagi na konieczność realizacji innych, uprzednio zawartych zobowiązań, dni wolne w funkcjonowaniu zakładu naprawczego); inne obiektywne czynniki wpływające na proces naprawy i niemożność odtworzenia możliwości korzystania z rzeczy.

Decyzja o przyjęciu przez pozwanego odpowiedzialności za skutki zdarzenia została wydana wprawdzie w dniu 18 stycznia 2019 r., lecz sporządzony przez niego kosztorys naprawy z dnia 16 stycznia 2019 r. na kwotę 4.249,73 r. był poważnie niedoszacowany. Z dalszej korespondencji stron (w aktach likwidacji szkody) wynika, że pozwany, w

odpowiedzi na przesłany przez powoda kosztorys naprawy na kwotę 13.919,35 zł brutto, obniżył zaakceptowany koszt naprawy pojazdu do kwoty 8.709,86 zł netto (10.713,12 zł brutto), powołując się na warunki współpracy z warsztatami (...) (...). Dopiero w odpowiedzi na zapytanie powoda o przyczyny weryfikacji jego kosztorysu, pozwany w mailu z dnia 04 lutego 2019 r. wyjaśnił, że zakres naprawy został skorygowany wyłącznie w części dotyczącej prac lakierniczych, a w pozostałym zakresie naprawa została uznana w całości. Zaakceptowana przez ubezpieczyciela kwota zaś odpowiada wartości kosztów naprawy, jakie pozwany musiałby ponieść, gdyby pojazd Ł. K. został naprawiony w warsztacie (...) (...).

W przedstawionych okolicznościach nie sposób w ocenie Sądu czynić powodowi zarzutów, że z zamówieniem części zamiennych niezbędnych do naprawy pojazdu marki (...) nr rej. (...) czekał do 04 lutego 2019 r., kiedy otrzymał jednoznaczną informację, że poza nieznaczną korektą dotyczącą prac lakierniczych, zakres prac naprawczych w sporządzonym przez niego kosztorysie został przez pozwanego ostatecznie zaakceptowany. Podkreślenia wymaga, że pozwany w przesłanym powodowi piśmie z dnia 18 stycznia 2019 r. zastrzegł, że, jeżeli naprawa nie zostanie przeprowadzona w warsztacie (...) (...), to przed jej rozpoczęciem, ubezpieczyciel wymaga uzgodnienia z nim wszystkich jej kosztów. Mało tego, kosztorys pozwanego z dnia 16 stycznia 2019 r. opiewał na kwotę 4.249,73 zł, podczas, gdy, jak wynika z maila pozwanego z dnia 04 lutego 2019 r., nawet w warsztacie (...) (...) koszt naprawy pojazdu wyniósłby znacznie więcej, tj. 10.713,12 zł brutto. W takiej sytuacji trudno oczekiwać od poszkodowanego, by decyzję o naprawie pojazdu podjął jeszcze w dniu 18 stycznia 2019 r., skoro, jak zaznaczył sam pozwany w kosztorysie naprawy z dnia 16 stycznia 2019 r., zachodziło wysokie ryzyko ostatecznego rozliczenia szkody jako całkowitej.

W konsekwencji Sąd nie podziela podnoszonych przez pozwanego zarzutów, że to pozwany dopuścił się zwłoki, nie przystępując już w dniu 18 stycznia 2019 r. do zamówienia części zamiennych i naprawy pojazdu.

Wręcz przeciwnie, to pozwany na podstawie oględzin pojazdu winien był dokonać rzetelnej wyceny realnych kosztów jego naprawy oraz wypłacić stosowne odszkodowanie, umożliwiające zakup części zamiennych i przeprowadzenie czynności naprawczych. Kosztorys z dnia 16 stycznia 2019 r. na kwotę 4.249,73 niewątpliwie nie odpowiadał tym warunkom, skoro ostatecznie wypłacone przez pozwanego odszkodowanie z tytułu kosztów naprawy pojazdu wyniosło łącznie 10 651,63 zł brutto. Sam pozwany zatem, przerzucając na powoda ciężar ustalenia zakresu szkody i wymuszając dodatkową wymianę korespondencji, przyczynił się do wydłużenia procesu likwidacji szkody, a tym samym okresu najmu pojazdu zastępczego.

Na uwagę też zasługuje, że pozwany, dokonując w dniu 28 stycznia 2019 r. weryfikacji kosztorysu powoda, nie przedstawił mu od razu konkretnych, nie uwzględnionych przez niego pozycji tego kosztorysu oraz przyczyn braku ich akceptacji, powołując się wyłącznie na warunki współpracy z warsztatami (...) (...), które ani poszkodowanemu, ani powodowi nie muszą być znane.

Skoro zatem to pozwany jako ubezpieczyciel jest gospodarzem postępowania w przedmiocie likwidacji szkody, to niezwłocznie po zgłoszeniu mu szkody winien dołożyć starań, by zostało ono przeprowadzone sprawnie, bez generowania dodatkowych czynności i obiegu korespondencji, w tym po sporządzeniu oględzin winien był dokonać rzetelnej oceny zakresu prac naprawczych oraz wysokości należnego odszkodowania z tego tytułu, a nie wyznaczać wyabstrahowaną kwotę odszkodowania, za którą, jak wynika z dalszej korespondencji stron (w aktach szkody), nawet warsztaty (...) (...) nie podjęłyby się naprawy pojazdu marki (...) nr rej. (...).

By domagać się do strony poszkodowanej lub powoda dbałości i realizacji zasady minimalizacji szkody, pozwany ubezpieczyciel winien był w pierwszej kolejności wykazać, że sam podjął niezbędne działania w tym przedmiocie, co na gruncie niniejszej sprawy nie zostało przez niego wykonane.

Tym samym, skoro powód, po uzyskaniu akceptacji zakresu prac naprawczych, mógł zamówić części zamienne najwcześniej w dniu 04 lutego 2019 r., ich dostarczenie mogło zająć 3 dni robocze, kolejne 5 dni roboczych to technologiczny czas naprawy pojazdu, czas schnięcia lakieru oraz czas niezbędny na przygotowanie pojazdu do wydania (por. opinia biegłego P. B. (2)), to przy uwzględnieniu dodatkowo 4 dni wolnych od pracy (dwa weekendy:

09.10.02.2029 r., 16-17.02.2023 r.), brak było w ocenie Sądu podstaw do uznania, że czas najmu pojazdu zastępczego do dnia 22 lutego 2019 r. nie był objęty odpowiedzialnością gwarancyjną ubezpieczyciela.

Sąd miał przy tym na uwadze realia organizacji pracy w warsztacie, który nie obsługuje przecież tylko jednego klienta. Nie sposób zatem ustalania uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego, sprowadzać sztywno, w ślad za pozwanym, do prostego zsumowania wskazanych w opinii biegłego ilości dni oczekiwania na części zamienne, technologicznego czasu naprawy, schnięcia elementów lakierowanych, czy przygotowania pojazdu do wydania. Kilkundniowe przerwy między tymi etapami (np. między dostarczeniem do warsztatu wszystkich części zmiennych i przystąpieniem do naprawy pojazdu), nie mogą być automatycznie kwalifikowane jako zwłoka warsztatu, zwalniająca ubezpieczyciela z obowiązku pokrycia kosztów najmu pojazdu zastępczego. W realiach rozpoznawanej sprawy pozwany nie dostarczył racjonalnych argumentów uzasadniających taki zarzut.

na marginesie Sąd zauważa, że na dzień 22 lutego 2019 r. pozwany wypłacił odszkodowanie z tytułu kosztów naprawy pojazdu zaledwie w kwocie 4.249,73 zł, stanowiącej niespełna 40% wysokości szkody z tego tytułu. Odszkodowanie w pełnej wysokości pozwany wypłacił dopiero w dniu 22 maja 2019 r., a więc po upływie 3 miesięcy od naprawy pojazdu zrealizowanej w warsztacie powoda.

Strony pozostawały w sporze co do dobowej stawki najmu pojazdu zastępczego. Powód domagał się wyliczenia odszkodowania według dobowej stawki w kwocie 140 zł netto/172,20 zł brutto. Pozwany zaś zarzucił, że skoro na etapie likwidacji szkody zaproponował poszkodowanemu chęć bezgotówkowego i niezwłocznego zorganizowania pojazdu zastępczego tej samej klasy, co pojazd uszkodzony, za cenę 75 zł netto/92,25 zł brutto za dobę, to ta stawka winna zostać uwzględniona przy ustalaniu należnego odszkodowania. Stanowisko pozwanego dotyczące możliwości wynajmu było znane powodowi już w dniu zgłoszenia szkody.

Należy zatem podkreślić, że nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdy następstwo to może być wyeliminowane - bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy poszkodowany wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za "celowe i ekonomicznie uzasadnione" (por. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r. III CZP 20/17 SN, Opublikowano: OSNC 2018/6/56).

Pozwany zaproponował wynajem pojazdu tej samej klasy co pojazd uszkodzony już w dniu zgłoszenia szkody wg stawki najmu wynoszącej 75 zł netto za dobę. Poszkodowany nie odniósł się do tej propozycji i nie podjął próby ustalenia jej dalszych, bardziej szczegółowych warunków. Powód nie wykazał też, by istniały szczególne okoliczności przemawiające za uznaniem oferowanej przez niego, wyższej stawki najmu za celową i ekonomicznie uzasadnioną.

Warto w tym kontekście dodać, że poniesienia wyższych kosztów nie uzasadnia również sama przez się prostota skorzystania z oferty najmu złożonej przez przedsiębiorcę prowadzącego warsztat naprawczy, w którym uszkodzony pojazd ma być naprawiany. Konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem - w praktyce zwykle telefonicznego - nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu) (uchwała III CZP 20/17).

Poszkodowanemu należy się zwrot kosztów za najem z zachowaniem rozsądnej proporcji pomiędzy korzyścią wierzyciela, a obciążeniem dłużnika (ubezpieczyciela). Jak podkreślił Sąd Najwyższy, w przypadku uprawnienia

poszkodowanego do otrzymania pojazdu zastępczego interes poszkodowanego podlega mniej intensywnej ochronie niż w przypadku naprawienia szkody związanej z uszkodzeniem pojazdu. Poszkodowany w ramach ciążącego na nim obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) miał obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu.

Powód nie wykazał, by poszkodowany - bądź też w jego imieniu sam powód - podjęli jakiegokolwiek działania zmierzające do ustalenia, na jakich szczegółowych warunkach poszkodowanemu przysługuje pojazd zastępczy od ubezpieczyciela. Tym samym bez znaczenia pozostaje również to, czy na tym etapie propozycja pozwanego miała jedynie charakter ogólnikowy, czy też spełniała już wszystkie warunki oferty w rozumieniu k.c. Poszkodowany, choć mógł wypowiedzieć umowę najmu zawartą z powodem w dowolnym momencie, korzystał z mniej korzystnej cenowo oferty, generując tym samym powstanie zawyżonych kosztów najmu.

Ł. K. jako poszkodowany uchybił zasadzie minimalizacji szkody, jeżeli chodzi o wybór podmiotu dokonującego wypożyczenia auta zastępczego. Wobec tego nie było podstaw, by obciążać pozwanego wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez niego z droższej oferty najmu złożonej przez powoda. Nie mogły w tej mierze odnieść zamierzonego skutku podnoszone przez powoda argumenty, że ceny wynajmu aut w jego przedsiębiorstwie są porównywalne do cen rynkowych. Nie sposób bowiem pominąć, że proponowanie przez ubezpieczycieli (we współpracy z innymi przedsiębiorcami) pojazdów zastępczych jest - ze względu na efekt skali i związaną z tym efektywność kosztową - rozwiązaniem zdecydowanie tańszym w porównaniu z ofertą powoda, a nadto korzystnym dla ogółu ubezpieczonych, gdyż ogranicza to koszty ochrony ubezpieczeniowej (i tym samym wysokość składek).

Dla oceny miarodajności propozycji złożonej przez pozwanego nie miała znaczenia treść szczegółowej oferty, ani umowy między pozwanym a współpracującymi z nim firmami dostarczającymi pojazdy zastępcze. Wszak informacja ubezpieczyciela odnośnie możliwości skorzystania za jego pośrednictwem z usługi najmu auta zastępczego nie musi spełniać wymogów oferty zawierającej szczegółowe warunki najmu. Podnieść w tym miejscu należy, iż to przede wszystkim w interesie zakładu ubezpieczeń pozostaje, aby poszkodowany skorzystał z jego propozycji najmu. W tym aspekcie trudno uznać, że pozwany składałby propozycję organizacji najmu pojazdu zastępczego po stawkach preferencyjnych, bez faktycznej możliwości jej realizacji.

Nadto, skoro poszkodowany nie zwrócił się do pozwanego celem ustalenia szczegółowych warunków najmu pojazdu zastępczego oferowanych przez podmioty współpracujące z ubezpieczycielem, rozważania, czy propozycja pozwanego obejmowała wyłącznie uznany przez niego w decyzji z dnia 13 czerwca 2019 r. okres 18 dni najmu, czy okres dłuższy o sporne w niniejszej sprawie 25 dni najmu, pozostają w sferze luźnych dywagacji i jako oparte na niezweryfikowanych założeniach pozostają bez wpływu dla wyniku niniejszego postępowania.

Reasumując, należne odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego wynosiło 3.966,75 zł brutto (43 dni x 92,25 zł brutto). Skoro pozwany wypłacił z tego tytułu kwotę 1.660,50 zł, do zapłaty pozostała kwota 2.306,25 zł.

Oдноśnie kosztów holowania uszkodzonego pojazdu z miejsca zdarzenia:

W tym zakresie Sąd oparł się na niekwestionowanych w tym zakresie wnioskach opinii biegłego P. B. (2) oraz na załączonym do akt dokumencie (fakturze VAT – k. 69) potwierdzającym poniesiony przez powoda wydatek za usługę holowania uszkodzonego pojazdu (...) z miejsca zdarzenia do jego warsztatu.

Jak wynika z treści opinii biegłego, stawka 400 zł netto/492 zł brutto mieściła się w granicach stawek rynkowych na rynku lokalnym w 2019 r. za tego rodzaju usługi. Skoro zatem pozwany wypłacił z tego tytułu kwotę 202,95 zł, do dopłaty pozostała jeszcze kwota 289,05 zł brutto.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie powołanych przepisów w punkcie 1. wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.595,30 zł (2.306,25 zł + 289,05 zł).

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124, poz. 1152 ze zm.). Brak było podstaw do uwzględnienia w całości żądania powoda w zakresie roszczenia odsetkowego, albowiem powód nie wykazał, kiedy zgłosił roszczenia pozwanemu. Na pewno nie mogło to nastąpić przed 13 marca 2019 r., skoro dopiero w tej dacie powód wystawił fakturę VAT nr (...) (k. 17). Tym samym Sąd uznał, że pozwany pozostawał w opóźnieniu z realizacją zasądzonego w punkcie 1. wyroku świadczenia najpóźniej od dnia następnego po wydaniu w/w decyzji z dnia 13 czerwca 2019 r.

W pozostałym zakresie powództwo, jako niezasadne, zostało oddalone w punkcie 2. wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł (pkt 3. wyroku) na podstawie art. 100 w zw. z art. 108 k.p.c, obciążając nimi powoda w zakresie 37% oraz pozwanego w zakresie 63%, zgodnie ze stosunkiem, w jakim każda ze stron przegrała proces. Szczegółowe rozliczenie kosztów procesu Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu (art. 108 k.p.c.).

sędzia Lidia Mierzyńska